

Carinska tarifa I poljoprivreda

Prvo Savezovo predavanje u Beogradu.

Savez se je svojim prvim predavanjem predstavio i široj poljoprivrednoj javnosti. Odabrana je tema, koja je za unapređivanje poljoprivrede ne samo vrlo aktuelna nego i vrlo važna. Tema je: Carinska tarifa i poljoprivreda. Predavač je bio Dr. Stjepan Poštić, koji ima naročitih zasluga za obradu ovog pitanja.

Predavanje je držano u sali Glavnog Zadružnog Saveza Srpskih Zemljoradničkih Zadruga pred jednom pretežno agronomskom i poljoprivrednom publikom.

Predavač je markantnim i precizno obrađenim primjerima osvojio svu pažnju prisutnih. Sem toga su primjeri bili ilustrirani mnogobrojnim tabelama i grafikonima od kojih su neki bili ne samo cifarski nego i tehnički vrlo zanimljivi.

Najveću impresiju na prisutne pravilo je cifarsko prikazivanje seljačkih prihoda i rashoda.

Jedan od prisutnih — poznati privredni stručnjak — nije vjerovao svojim očima, kad je vidio, da se na seljačko imanje gleda ovako realno i naučno. Rekao je, da toga do sada nije bilo kod nas.

Agronomi su bili zadovoljni ovim prvim predavanjem svojega novoga Saveza, te su oduševljeno pljeskali svome kolegi, ponosni što poljoprivreda ne prednjači samo najizradjenijim programom, nego što se umije objektivnim i naučnim sredstvima braniti kada se njezino unapređenje slabi jednom diletantskom politikom industrijskog protekcionizma à tout prix.

Predavač se, u prvom redu, osvrnuo na otvorenu i pritajenu borbu zastupnika pretjeranoga industrijskoga protekcionizma na štetu poljoprivrede, koji već puni decenij vode borbu protiv poljoprivrede, tvrdeći da mi moramo ma i na vještački način da razvijemo industriju i onakovu za koju nema privrednih uslova kod nas, pravdajući to tvrdjenje time što nam je potrebno, da se oslobodimo što više potrebe izvoza naših poljoprivrednih proizvoda u strane zemlje, da bismo tako stvorili tržište kod kuće i uposlili što više radne snage.

Predavač se osvrnuo i na dalje tvrdjenje industrijskih protekcionista, koji kažu da kod nas postoji solidarizam u carinskoj zaštiti poljoprivrede i industrije, i šta više da je naša poljoprivreda još jače zaštićena nego li što su zaštićene poljoprivrede ostalih industrijskih zemalja.

Detaljnim, veoma obrazloženim razlaganjem pobija predavač ova tvrdjenja i na kraju uz pažnju i odobravanje prisutnih, daje ove zaključke:

1. Naša zemlja je poljoprivredno-eksportna i uslijed toga ne može da iskoristi zaštitne poljoprivredne carine; 2. naša zemlja je industrijski importna, i uslijed toga naša industrija može da iskorisćuje zaštitne uvozne carine kod mnogih artikala u punom iznosu, a kod drugih u veoma velikome dijelu; 3. od tih razloga ne može biti ni govora o solidarizmu, t. j. jednakosti u carinskoj zaštiti industrije i poljoprivrede;

4. neosnovana je tvrdnja industrijskih protekcionista, da su 20% nepoljoprivrednog stanovništva jače pogodeni poljoprivrednim carinama, nego što su pogodeni 80% poljoprivrednog stanovništva industrijskim carinama; 5. neosnovano je tvrdjenje da je naša poljoprivreda jače zaštićena nego poljoprivrede ostalih zemalja (n. pr. Švicarska, Danska, Njemačka i dr.), jer naša poljoprivreda ne može svoje zaštitne carine da iskorišćava, dok ostale poljoprivredno-importne zemlje to mogu u znatnoj a najčešće u punoj mjeri; 6. rentabilitet naše poljoprivrede je veoma slab.

Proizvodni troškovi prekoračuju vrijednost prihoda, nadnica koju poljoprivrednik postizava za svoj rad uložen u svoje gospodarstvo daleko je niža od nadnice, koja se stvarno plaća, ukamaćenje kapitala upravo je minimalno, a najčešće ga uopće nema, ako se poljoprivredniku zaračuna naplata njegova rada u punoj cijeni; 7. iz razloga rdavog rentabiliteta nije moguće tražiti od poljoprivrede da pridonosi žrtve za umjetnu izgradnju industrije, naročito ne industriju koja proizvodi sredstva poljoprivredne proizvodnje; 8. uticaj zaštitnih industrijskih carina ne može se mjeriti samo prema uticaju na njihovom poskupljivanju poljoprivrednih proizvodnih troškova, koje je veoma veliko, jer se veća i manja poskupljenja zbrajaju u velike svote, nego treba imati na umu, da poljoprivrednik nema gotovine i ne može uslijed toga da nabavlja modernija sredstva poljoprivredne proizvodnje. Poskupljivanje sredstava poljoprivredne proizvodnje uvoznim carinama štetno djeluje, onemogućuje i otežava propagandu i širenje modernijih sredstava proizvodnje, a osim toga izaziva reakciju inostranstva, koje da bi postiglo povoljnosti za svoje industrijske proizvode odgovara otežavanjem uvoza naših poljoprivrednih proizvoda u te zemlje.

I izvozne carine na poljoprivredne proizvode, kao n. pr. vunu i uljano sjemenje, veoma teško pogadjaju poljoprivredu i obaraju cijenu ovih proizvoda u zemlji (kod vune za 660 Din po 1 mte). Izgovor industrijalaca da je to nužno u interesu narodne obrane, da bi se tako zadržavale velike količine vune u zemlji ne stoji, jer naša tekstilna industrija i onako uvozi vunu iz inostranstva, a domaća vuna još uvijek ima pred inostranom vunom premiju položaja t. j. transporntih troškova.

Iz toga razloga treba ukinuti izvozne carine na poljoprivredne proizvode; 10. uopće u našoj carinskoj politici treba da zavlada uvjerenje i dovoljno uvažavanje činjenice, da je naša zemlja poljoprivredna zemlja, i da je unapredjenje poljoprivrede i podizanje kupovne snage poljoprivrednika glavni preduslov za razvitak ostalih, a naročito industrijskih privrednih grana. Tvrdjenja industrijalaca da je industrijski protekcijonizam na štetu poljoprivrede u interesu narodne obrane, mogu da nailaze odziva jedino u neobavještenosti. Za obranu države je prvi preduslov ekonomski jako i socijalno zdravo seljaštvo.

Na osnovu toga predavanja uputiće Savez udruženja jugoslovenskih agronoma mjerodavnim vladinim faktorima rezoluciju.

Dr. Lj. Prohaska.